

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirkessjóri: Kristján Dahl
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov

Blaðfólk: Randi Jacobsen - Dagny
Joensen - Tórfinn Smith -
Hilmar Jón Hansen -
Jústinus Eldesgaard

Útgevandi: P/T Sosialurín
Útgeving: P/T Sosialurín
Prent: P/T Pressan 1981

Bústubur: Argjavegi 28
Argjum
Telefon: 11820

Postadr.: Póstmogá 78
110 Fórshavn
Telefax: 14720

Vandamikil herferð

EINKI lógið er í tí, at føroyingar og føroyska tjóðin verða nógv umrødd í Danmark í hesum tíðum. Kreppan í Føroyum kemur eisini Danmark við, tí vit eru partur av ríkisfelagsskapinum og mong málsøki umsitja danir fullt og heilt. Sjálvandi fylgja danir við tí, sum fynferst í Føroyum.

TAD eru helst eisini nógvir føroyingar, sum halda, at nógvur av atfinninginum frá danskari síðu móti føroyingum, eru rættar og upp á sítt pláss. Hvat vit enn eru samd ella ósamd um, so er tað kortini eitt, sum eingin føroyingur man ella eigur at fegnast um. Tað eru royndirnar hjá eitt nú danskum bløðum at birta uppundir eina hetz móti føroyingum og føroyskum, eina hetz, sum - fyrri at hon ikki skal siggja so illa meint út - verður brúkt í sambandi við skemtiteigar í bløðunum. Hetta hava vit sæð aftur og aftur í danska bløðum Ekstra Bladet og hetta er eisini tað, sum danska fólkatingskvinnan Kirsten Jacobsen leggur upp til í oftani sera hatsku metingum sínum av føroyingum.

VIT hava onga orsök til at vera erkvísir og sartin vil onkur siga, sum

■ Dansk Graffiti: Spar i skat. Skyd en færøing!

heldur, at stórir partur av kreppuni er sjálgjörður og tí eiga vit eisini at taka fullu ábyrgdina av tí. Hesum kunnu vit bert lutvíst taka undir við, men føroyingar eiga ikki at góðtaka, tá danir

taka til rasistiskt líknandi metodur í herferðini móti føroyingum. Nú um dagarnar stór tekning undir skemtiteiginum í høgtmetta danska bløðum Børsen. Tekningin er av einum føroyingi, sum verður skotin. Teksturinn er "Dansk Graffiti: Spar i skat. Skyd en færøing". Tað er einki minni enn óhugnaligt, tá eitt slíkt vælumtøkt blað tekur slíkt upp, tí antin talan er um ein skemtiteig ella ikki, so er tað júst slíkt, sum kann vera medvirkandi til at birta upp undir herferðini móti føroyingum. Hetta er eftir okkara tykki reindyrkað rasisma. Hvat hevði t.d. hent, um teksturin ljóðaði: "Skyd en neger, en pakistanser eller en tyrk" Neyvan hevði tað verið góðtikið og hevði tað verið mett sum reindyrkað rasisma. Men nú talan er um føroyingar verður tað ikki tikið so tungt. Men hvør er munurin! Eingin. Tað er júst slíkt, sum er við til at økja um órættvísu herferðina hjá slíkum sum Kirsten Jacobsen og Ekstrabløðnum móti føroyingum. Vit fara tí harðliga at átala Børsen fyrri at vera við til at birta upp undir ósakligu og rasistisku herferðini móti føroyingum og føroysku tjóðini í Danmark. Hetta tænar ikki okkara felags sök, sum er at fáa bast kreppuni og gjørt tað meira liviligt í Føroyum. Til

Børsen hava vit henda spurningin: hví eggja til rasismu móti føroyingum! Hvat hevði hent, um tit skrivaðu: "Skyd en neger" undir sama skemtiteigi! Høvdu tit gjørt tað?

FØROYINGAR eiga ikki bara at góðtaka alt slíkt á undirbróttan hátt. Vit eiga at vísa aftur hesi herferðini í danskum bløðunum og tað kunnu vit gera bæði frá almennari síðu og eisini hvør einstakligur einsæris. Vit skulu taka í egnan barm, og vit skulu taka á okkum ábyrgd av nógvum ólukkum, sum kreppan hevur havt við sær, men harfrá og skerflatar fyrri dønnum og bara góðtaka allar astfíningar, tað eiga vit undir ongum umstøðum. Men vit eiga ikki at gloyma, at eisini føroyingar sjálvir - eru teir nevndir eru teir kendir - bæði á fólkatingi og í danskum sjónvarpi - hava sett okkum í eitt víðaligt ljós í eygunum á dønnum við m.a. einvíst at geva dønnum skyldina fyrri allar ólukkurnar her. Og slíkt eiga vit heldur ikki at góðtaka. Vit eiga harafturmóti at stuðla teimum hóvligu og skilgjøðu kreftunum í báðum londum. Tey víðgöngu tæna ongum skilgjøðum loysnum.

SOSIALURIN

Lesarabrøv

Dávid og Goliat

søkjara og hjúna felaga tilsamsans eru oman fyrri upphæddirnar í talvuni, kann hjálp eftir par. 9, 3. petti; ikki veitast.

Eftir lógin par. 9, 4. stk. - ískoyti vegna høgur húsadræisur í serligum undantaksfærum: Til tann partin av húsadræisulønunum, ið eru yvir 40% av teiri upphædd, persónurin ella familjan hava at ráða yvir, to í mesta lagi upp til A-tryggingarmaksimum (netto).

So verður spurt, vil tað siga, at tit hava gjørt avtalu eftir tí, sum Almennastovan hevur játtað soleiðis? Ja, tað kann sigast soleiðis. Familjan hevur onga avtalu við Arbeidsloysisstryggingina, onga avtalu við Almennastovuna, ikki okkum vitandi. Familjan fær Arbeidsloysisgjald, og stuðul frá Almennastovuni eftir par. 9, 3. stk. í lógin.

Eyðun á Rógvi sigur við blaðið 12. mars: Eitt er vist, vit fara ikki at eftirgeva lán. Tað hava vit ikki lóytt at gera móti spararunum í Sparikassanum. Tað munnu ikki vera so nógvir spararar eftir, familjan hevur ongantíð biðið um at fáa eftirgjøv náð lán, tað familjan hevur biðið um er at fáa niðurfyrst ca. 50% av øllum lánum, bert ein stovnur svarar áftur, og tað var P/F Húsálin. Viðv.

omantfyrir nevndu umsókn tyg-ara skulu vit hervið boða frá, at sakin er avgreidd viðari til Kreditteldidina í Føroya banka, til endaliga avgreiðslu. Og har liggur tað enn, nú eru

skjót 12 mánaðir síðan vit frættu.

Hvussu arbeida peningastovnamir saman: Eyðun á Rógvi svarar í blaðnum harvið er ikki sagt, at avtalan um neyðugt skal ganga yvir 30 ár. Húsálin grunnurin skrivur sambært fylgiskjal, Umleggi-ann av lán vegna eftirstøðu og leingjan av áramáli til 30 ár, hvat skulu vit familjan trúgva.

Og so lesa vit meira í blaðnum, geva tí øðrum familjum, sum ikki fáa pening á Almennastovuni, somu víðferð? Hvar eru tey gyltu lyftu, peningastovnamir lovaðu Føroya fólki, til lovaðu at niðurfyrsta lán.

Stjórin í Føroya Sparikassa: Vit mugu ikki missa pening uppá sanering av sethúsum.

I grein 12. mars 94 svarar Eyðun á Rógvi, dæmini í blaðnum 11. mars 94, eru ikki røtt.

Eyðun á Rógvi visur á, at lánsgjöldini og fastar útreiðslur eru kr. 9.321,- um mánaðin, og familjan hevur kr. 5.429,- til mat og klæði.

Hvar hevur tú fingið útrokningargrundarlagið frá, hví ikki spyrja familjuna, hvussu stóran er. Eitt kundi verið spurt fyrst áðrenn tit fóru at gera avtaluna, hvussu eru tykkara útreiðslur nú, eru útreiðslurnar hækkaðar ella lækkaðar.

Sambært útrokningunum frá Føroya Sparikassa, familjan hevur fingið frá 8. mars 94, fáa vit samlaðu útreiðslurnar at

vera 10.610,- kr., so hetta tú sigur við blaðið er heldur ikki rætt, og skulu vit so ganga eftir tí, stjórin skrivur, eru ikki kr. 5.429,- eftir, men kr. 4.140,- eftir.

Fara vit so at hyggja eftir hvat Sparikassin hevur sagt um innleið okkara, so sær ikki so galið út kortini, men lesa vit so lógina um stuðulsupphæddir til arbeidsleys: Hægst loyva stuðulsupphædd til arbeidsleys eftir par. 9, stk. 3 í forsorgarlógin - svarandi til stuðul hjá fólkapensionistum. Pr. 1. juli 1993:

Eftir par. 9, stk. 3 - upphæddarveiting er kr. 10.841,- og ikki kr. 14.750,-, lesa vit so meira, full upphædd kann veitast teim, sum ikki hava aðra innleið. T.v.s. at um mánaðarlaga nettoinntøku (skattur frá-roknaður), ið roknað er, arbeidsloysisstryggingargjald, er hægr enn upphæddirar omantfyrir, kann stuðul ikki veitast. Upphæddin hjá hjúnunum er hon, tey tilsams kunnu fáa, t.v.s. at um innleiðurnar (ið roknað A-tryggingargjald) hjá um-Eyðun á Rógvi svarar - tað er so ymiskt, hvat fólk kunnu halda seg liva fyrri.

Hvat ventar tí, Eyðun á Rógvi, fólk teinkja, hugsa tit bert um pening, tað kann ikki verast rætt.

Lesu vit so grein í Sosialinum 2. mars 1994, hvar Marjun Sigurdssdóttir skrivur eina sera góða grein, og fari at taka okkurt burtur. Als skapar mis-

mun. Eingin kanning um nútíðartærv. Úrslitið er húsangangur, stór fólkaflyting, og tey mongu sethúsin - og tving-silssælur hvønn dag. Sam-felagið tolar ikki fólkaflytingina, vit á Almennastovuni hava bert lógirnar at halda okkum til, tað einasta vit kunnu gera er, at geva politikarunum boð um støðuna. Tað bótir heldur ikki um støðuna, at fólk í besta arbeidssaldri flyta av landinum.

Ótryggleiki elvir til ófrið. Eitt nú eru fólk so spærd, at tey smæðast ikki fyrri at gera seg inn á deyðar lutir á skrivstovunum, bert fyrri at fáa luft fyrri sínum máttloysi, slíkt er ikki komið fyrri áður. Tað er ymiskt, sum bendir á, at tá tryggleikin fer niður um eitt ávíst mark, er vandi fyrri ófriði. Hetta kenna vit frá londum, sum ikki hava somu sosialu trygdarskipan, sum vit hava í Norðurlondum, eg fari at spyrja hvar er trygdarskipanin í Føroyum, hetta hon skrivur mátti verið eitt varskóð bæði til bankar og politik-arar.

Eyðun á Rógvi verður spurdur: Eru fólk á henda hátt sett undir umstíting? - Nei, tey flestu gera tað sjálvboðin, lesa vit so millum reglurnar verða fólk sett undir umstíting, um tey vilja tað ella ikki. Nei, Eyðun á Rógvi, lat fólk fólk verða sett undir umstíting, hetta kemur bert til at birta ófrið.

Familjan hevur altíð dæmi: væl í Sparikassanum, men er

tað so sum tú skrivur, verður tað skjótt eingin eftir í Sparikassanum, stat t.

Eisini skuldu vit avlevera P-talið, so skal tað ganga sum tað gongur nú verður tað skjótt, at vit kunnu taka í hondina á hvørjum øðrum og siga góðan dag, 359 ella okkurt í tann stul.

So svarar tú, Eyðun á Rógvi: Um tey ikki góðtaka tær tætytir, sum vit seta, so verður bert avmarkað tíð, til tey missa húsin, hvat er tað tú sigur og ger, væl-signaður Eyðun á Rógvi, altíð havi eg sæð teg sum ein mann, ið hugsar um menniskju, far og hugsa aftur sum eitt menniskja og ikki sum ein maskina, tann tíðin kemur nokk.

Øll, ið byggja sær hús, hava tikið lán, øll skulu gjalda lánini aftur, men henda tíðin, vit eru komið í, letur tað seg bara ikki gera, hvussu hevur tú hugsað tær framtíðin verður.

Tað, sum vit familjan hava góðið er frá 1. jan. 88 kr. 462.000,-. Tað vit skulu gjalda frá 8. mars 1994 til 8. mars 94 er kr. 1.895.400,-. Samlað frá 1. jan. 88 til 8. mars 94 er kr. 2.357.400,-.

Av hesum 2.357.400,- kr. er ikki roknað við at rentan fer at hækka og grundarstøði við avtaluni hjá Sparikassanum ikki broytist frá fyrsta degi til síðsta dag.

Tá so 30 ár eru liðin, og ein er vordin pensionistur, skulu vit familjan so aftur at gjalda pantid til Almennastovuna, sum Almennastovan hevur fingið gjøgnum árinu, so Gud náði okkum.

Nú meðan eg havi titið og skrivað, eri eg komið fram til at eg verði ógvuliga gamal

maður, trúgv tí ella lat vera, men umleið 95 ár, so brøður og systir kring landið, missið ikki mótið, tað eru fleiri, sum verða eldri enn eg, tað elsta fólkíð, eg veit um, var 108 ár, so liva vit so leingi skulu vit bert hugsa um at gera avtalu við peningastovn, so kærur landsmenn, hugsið ikki um aldurin, hugsið um lánid, eg eri tibat-ur ikki so gamal enn.

Familjan

BILLUTIR

útvegast til
**FLEST ALLAR
BILAR**

Fa. BILLUTIR

Til. Fax.
21605 21666

KOYRIKORT

Privat
sum vinnuligt
- so er tað ...

KOYRISKÚLIN Á ARGJUM

Ring og
blíð um tí **12270**